

Het Brabantse *powerhouse* gaat het wel weer redden

Ja, ook in Brabant moet de echte coronaklap voor de economie nog komen. Een ontslaggolf is onvermijdelijk. Maar wees tegelijkertijd niet al te pessimistisch, zegt bijvoorbeeld de gerenommeerde econoom Sylvester Eijffinger. „Ja, er komt een dip aan, met werkloosheid, maar ik ben ervan overtuigd dat Brabant goed door de crisis komt.”

Pim Dikkers
Den Bosch

Hans de Boer, voorzitter van werkgeversorganisatie VNO-NCW, doet voor zijn afscheidstournee kranenbouwer Spierings Mobile Cranes aan. Het Osse bedrijf zou je een Brabants antwoord op de coronacrisis kunnen noemen. Met enthousiaste armbegaren vertelt directeur Koos Spierings over 'zijn' City Boy, de eerste hybride mobiele hijskraan ter wereld. Een levenswerk van tien jaar.

Nog zichtbaar onder de indruk schuift De Boer even later aan. Het is niet toevallig dat hij deze middag uitgerekend bij dit bedrijf is langsgaan. „In juni stuurden ze me een brief, echt in de diepe dip van corona. Koos schreef: *Ik heb iets dat heel belangrijk is. Voor het milieu, tegen stikstofuitstoot. Ik heb er veel geld in geïnvesteerd, zou graag een tegemoetkoming zien voor onze klanten, maar word niet geholpen door de overheid. Kun jij wat voor me doen?*”

Nu is De Boer, die later deze maand stopt als topman, ter plekke in Oss. Om met eigen ogen te zien waar hij in Den Haag voor zou

moeten strijden. „Hij is de enige in Nederland die dit maakt. Dus ik voel me vrij om hem te steunen”, verklaart De Boer. „Het bedrijf liep er tegenaan dat voor bepaalde subsidies de budgetten enorm gekrompen zijn. Kijk, zo'n apparaat is 90.000 euro duurder dan eentje op diesel. Dat is een hoop geld voor potentiële kopers. Aan de ene kant praat het kabinet over stikstof en het klimaat, maar aan de andere kant geven ze geen boost aan een project als dit. En het gaat hier juist over economie (driehonderd banen, red.) én duurzaamheid. Daar moeten wij dan druk zetten.”

Innoveren
Het zijn vernieuwende familiebedrijven als deze waar ook Sylvester Eijffinger enthousiast van wordt. In tijden van corona nog meer dan anders.

„Brabant heeft er heel veel van”, zegt de emeritus hoogleraar financiële economie van de Tilburg University. Hij noemt Bavaria (Swinkels), Jumbo (Van Eerd) en Sligro (Slippens) in het bijzonder. „Die doen het heel goed tijdens deze crisis. Familiebedrijven willen sowieso altijd innoveren. Die komen nu echt bovendrijven. Natuurlijk zijn er ook familiebedrijven die mensen moeten

ontslaan. Maar zij staan straks, als het vaccin er is, ook weer vooraan om op te bouwen. Ik verwacht een enorme groei van de Brabantse economie. En dan heb ik het niet alleen over het inhalen van geleden schade, maar ook structureel.”

Eijffinger is nou eenmaal een optimistisch mens. Ook tijdens deze coronacrisis, waarvan de echte impact nog even op zich laat wachten. Brabantse ondernemers vrezen bijvoorbeeld een flinke ontslaggolf in de eerste helft van volgend jaar, zo bleek onlangs uit een eerste peiling van het Brabant Business Panel.

Ook Eijffinger ziet die bui aankomen: „Ja, er komt een dip aan in termen van werkloosheid. Dat is onvermijdelijk. Maar”, is de econoom overtuigd, „tegelijkertijd gloort er ook hoop. Ik ben ervan overtuigd dat Brabant

goed door deze crisis komt.”

Het is een verfrissend geluid, tussen alle zwartgallige verhalen over massa-ontslagen, faillissementen en het kelderen van omzetten. „Economen zijn het net zo vaak met elkaar oneens als virologen. Maar ik geloof er echt in. Dit is nog steeds een tijdelijke crisis, niet te vergelijken met de bankencrisis in 2008.”

Floreren
De Brabantse economie kan volgens Eijffinger heus weer floreren. En snel ook. Al rekent hij er daarbij wel op dat er uiterlijk begin volgend jaar een vaccin is. „Daarin volg ik deskundigen op dat terrein.”

De Tilburgse econoom kan op bijval rekenen van VNO-NCW topman De Boer. „Brabant is echt een powerhouse. Een economisch sterke provincie die absoluut gaat overleven. Niemand komt zonder kleerscheuren uit de crisis, maar Brabant heeft de brains - de meeste patenten per inwoner wereldwijd - en er zit goed ondernemerschap. Wat ook heel belangrijk is: samenwerken en netwerken. Ondernemers die elkaar informeel opzoeken. Dat is goed geregeld hier, veel beter dan in menig andere regio.”

Het kan maar gezegd zijn: „Brabant is de

meest innovatieve provincie van Nederland.”

Voor Eijffinger leidt het geen twijfel, innoveren kunnen 'we' wel. „De innovatiekracht van ondernemers is enorm. Ik durf als import-Brabander, na 33 jaar, wel te zeggen dat het uniek is.”

Laat daar nou net enorme behoefte aan zijn in, maar zeker ook ná tijden van crisis, behoort de Tilburgse econoom. „Het nieuwe normaal is straks afhankelijk van meer digitalisering en meer kunstmatige intelligentie. En uitgerekend daar is Brabant heel goed in. Kijk eens naar hoe Jumbo en Sligro dat bijvoorbeeld toepassen in hun distributiecentra. Waarmee ik niet wil zeggen dat digitalisering zomaar van de ene op de andere dag alles oplost. We zitten nog middenin die transitie en dat kost tijd.”

Steunpakketten
Tijd die veel bedrijven niet hebben. Het water staat menig onderneming nú aan de lippen. Qua aantallen faillissementen loopt 2020 in Brabant nog in de pas met 2019, maar dat komt vooral door de drie steunpakketten van de overheid. Met name het midden- en kleinbedrijf (mkb) doet massaal een beroep op de zogeheten NOW(Noodmaatregel Overbrugging

Werkgelegenheid)-maatregelen. Om die groep bedrijven, die voor 80 tot 90 procent van de werkgelegenheid verantwoordelijk zijn, maakt zelfs optimist Eijffinger zich 'grote zorgen'. Hij meet het vooral af aan het geringe aantal coronakredieten dat de afgelopen maanden door banken is verstrekt.

„Dat gebeurt veel te weinig. En waarom? Onder de 250.000 euro leveren banken niet graag. Dan verdienen ze er niets aan. Daar zit dus een probleem. Dat is een marktfalen. De overheid zou een rol moeten spelen om die kosten te drukken. Ik voel veel voor de oprichting van een mkb-bank. Daar is nu grote behoefte aan.”

Overheidssteun, een coronakrediet van de bank. Het zijn, zeer welkome, lapmiddelen. Maar om als bedrijf ook na de crisis levensvatbaar te blijven, is aanpassen het devies, vindt De Boer. „We zitten al zeven maanden in deze crisis en er is nog geen zicht op herstel”, stelt de voorzitter van de werkgeversclub. „We gaan nu een fase in dat bedrijven hun verdienmodel moeten veranderen. Zit er nog toekomst in of gaan we iets anders doen?”

Eijffinger stelt dat het derde Haagse steunpakket ook in die lijn past. „Het is soberder,

minder ruimhartig. Bedrijven die niet levensvatbaar zijn, hebben uiteindelijk ook geen bestaansrecht. Bijna alle ondernemers, al is het wel afhankelijk van welke sector, moeten in staat zijn om minimaal een halfjaar omzet als buffer te hebben. Dat realiseren veel bedrijven zich nu ook, helaas was er een crisis voor nodig.”

Festivalbranche
Er zijn natuurlijk ook bedrijven of sectoren die zich helemaal niet kunnen aanpassen. Daar is Eijffinger een heel stuk minder positief over: „Dan wordt het een heel lastig verhaal. Neem de festivalbranche. Die telt misschien wel te veel bedrijven, zeker ook in Brabant. Die moeten nu allemaal voor volgend jaar een onbetaalbare pandemieverzekering afsluiten. Ik vermoed dat de

helft, of misschien nog wel meer, het niet gaat redden.”

Moet je als medewerker van een zwaar getroffen bedrijf dan maar lijdzaam toezien hoe je baan straks mogelijk gaat verdwijnen? Nee, is De Boer stellig. „Het aanpassen geldt ook voor werknemers. Stel je werkt bij een bedrijf dat het moeilijk heeft, waar ontslagen dreigen, dan moet je misschien nu al ergens anders emplot zoeken.”

Model Denemarken
Ofwel: de ontslaggolf vóór zijn. De mensen beschermen, in plaats van hun banen. Econoom Eijffinger wijst op een model zoals ze dat in Denemarken bijvoorbeeld kennen. „Wanneer een beroep daar als niet levensvatbaar wordt bestempeld, moet een werknemer zich om laten scholen. Ik pleit voor verplichting: voor werknemer, werkgever en overheid die daarbij helpt.”

Eijffinger verwacht dat veel veranderingen blijvend zijn. „We gaan echt niet meer terug naar de periode van voor corona, daar is deze crisis te verwoestend voor. De horeca bijvoorbeeld, met afhalen en bezorgen. Zij spelen al volop in op de nieuwe werkelijkheid. Of thuiswerken. Dat was altijd: nee, tenzij. Dat wordt: ja, mits.”

Economie Brabant in cijfers		NOW 1.0-regeling (6 april - 5 juli)	
Aantal faillissementen		West-Brabant	5644
Januari - juli 2019	354	Noordoost-Brabant	5230
Januari - juli 2020	327	Zuidoost-Brabant	4476
		Midden-Brabant	3830
		Totaal	19.180 bedrijven
Aantal ww-uitkeringen		NOW 2.0-regeling (6 juli - 7 augustus)	
Juli 2019	38.049	Noordoost-Brabant	1358
Juli 2020	45.259	West-Brabant	1327
Percentage	3,3 procent	Zuidoost-Brabant	1236
(gelijk aan landelijk cijfer)		Midden-Brabant	942
		Totaal	4.863 bedrijven
Bron: CBS		Bron: UWV	

▲Van links naar rechts de Brabantse ondernemingen Bavaria, ASML, Jumbo en VDL.
FOTO'S SEM WUJHOVEN/DCI MEDIA, ASML, ROBIN VAN LONKHUIJZEN/ANP, HENK DELEU, ILLUSTRATIE JOHN BACK

‘Productie nu terughalen is keihard nodig’

China was voor veel Brabantse bedrijven een belangrijke schakel in de productieketen. Toen was daar corona dat veel, zo niet alles, lam legde. Van die afhankelijkheid willen ondernemingen nu massaal af.